

LEUENBERŠKO SOGLASJE 1973

Soglasje evropskih reformacijskih cerkva

Leuenberško soglasje ni nova veroizpoved, niti ni ustvarilo nove cerkve, je pa dokument zedinjenja in vzajemnega priznanja različnih evropskih reformacijskih cerkva. Sloni na razločevanju med temeljem cerkve in njeno obliko. Temelj cerkve je eden: Jezus Kristus. Zato je tudi cerkev ena, čeprav je njena oblika lahko raznolika. Na Leuenberskem soglasju temelječe cerkve druga drugi priznavajo občestvenost v besedi in zakramentu. To priznavanje vključuje skupnost prižnice in Gospodove večerje kot tudi vzajemno priznavanje ordinacije.

(Vir: www.confessio.de)

16. marec 1973*

1. Luteranske in reformirane cerkve ter iz njih izhajajoče zedinjene cerkve (cerkve Unije) kot tudi sorodne predreformacijske cerkve Valdežanov in Čeških bratov, ki tukaj soglašajo, so na temelju svojih teoloških pogovorov med seboj ugotovile v nadaljevanju razvito skupno razumevanje evangelija. Le-to jim omogoča, da razglasijo in udejanjijo cerkveno skupnost. S hvaležnostjo, da so privedene k

* Besedilo *Soglasja* iz leta 1973 je na spletni strani *Skupnosti protestantskih cerkva v Evropi* (CPCE/GEKE), kot se po novem imenuje *Leuenberška cerkvena skupnost*, dostopno tako v nemškem izvorniku kot v prevodih v številne evropske jezike (<http://www.leuenberg.net>). Besedilo je iz nemščine (Copyright © 1999–2001 Leuenberg Church Fellowship) prevedel *Nenad H. Vitorović*. Prevod je pregledal *Ludvik Jošar*, ki je napisal tudi spremno besedo o pomenu Leuenberškega soglasja.

zbližanju, priznavajo, da sta tudi krivda in trpljenje spremljala in še vedno spremljata boj za resnico in enotnost v cerkvi.

2. Cerkev temelji zgolj na Jezusu Kristusu, ki jo zbira in pošilja s podarjanjem svojega odrešenja v oznanjevanju in zakramentih. Zato je po reformacijskem prepričanju za resnično enotnost cerkve nujno in zadostno soglasje glede tega, kako prav učiti evangelij in kako prav deliti zakramente. Iz teh reformacijskih kriterijev izvajajo udeležene cerkve svoje razumevanje cerkvene skupnosti, ki bo pojasnjeno v nadaljevanju.

I. POT DO SKUPNOSTI

3. Soočeni z dejanskimi razlikami v tipih teološkega mišljenja in cerkvenih praks se očetje reformacije zaradi razlogov vere in vesti niso znali izogniti ločitvam, kljub temu, da jim je veliko tega bilo skupno. S pričujočim soglasjem udeležene cerkve potrjujejo, da se je od časov reformacije njihov odnos drug do druge spremenil.

1. Skupni pogledi ob pričetku reformacije

4. Z zgodovinske distance lahko bolje prepoznavamo, kaj je reformacijskim cerkvam pri njihovem pričevanju – vsem nesoglasjem navkljub – bilo skupno: izhajale so iz novega izkustva evangelija, ki osvobaja in daje gotovost. Reformatorji so v zavzemanju za spoznano resnico skupaj prišli v nasprotje s cerkvenimi izročili tistega časa. Zato so enoglasno izpovedali, da se morata življenje in nauk presojati glede na izvorno in čisto pričevanje evangelija v Pismu. Enoglasno so izpričali Božjo svobodno in brezpogojno milost v življenju, smrti in vstajenju Jezusa Kristusa do vsakogar, ki tej obljubi verjame. Enoglasno so izpovedali, da je edino, kar sme določati prakso in obliko cerkve, njena naloga, da v svetu vzpostavi to pričevanje, in da Gospodova beseda ostaja vzvišena nad slehernim človeškim oblikovanjem krščanskega občestva. Pri tem so skupaj s celotnim krščanskim svetom sprejeli in vnovič izpovedali vero v troedinega Boga in bogočloveškost Jezusa Kristusa, ki je izražena v veroizpovedih zgodnje cerkve.

2. Drugačne današnje razmere

5. Teološki spoprijemi z vprašanji novega veka, razvoja bibličistike, cerkvenih prenovitvenih gibanj in vnovič odkritega ekumenskega obzorja, so iz reformacije izhajajoče cerkve skozi štiristoletno zgodovino privedli do novih, med seboj podobnih oblik mišljenja in življenja. S seboj so vsekakor prinesli tudi nova nesoglasja – takšna, ki prečijo posamezne veroizpovedi. Ob tem so cerkve vedno znova doživljale izkustvo bratskega občestva, zlasti v časih skupnega trpljenja. Vse to jih je – zlasti po nastopu prebuditvenih gibanj – znova spodbudilo, da takó svetopisemsko pričevanje kot reformacijske veroizpovedi aktualizirajo v skladu s sodobnim časom. Tako so se naučile temeljno pričevanje reformacijskih veroizpovedi razlikovati od njegovih zgodovinsko pogojenih miselnih form. Ker veroizpovedi izpričujejo evangelij kot živo Božjo besedo v Jezusu Kristusu, ne zapirajo poti njegovemu nadaljnjemu zavezujočemu izpričevanju, temveč jo odpirajo: vere takšno izpričevanje evangelija v svobodi celo terjajo.

II. SKUPNO RAZUMEVANJE EVANGELIJA

6. Udeležene cerkve v nadaljevanju opisujejo svoje skupno razumevanje evangelija, kolikor je le-to potrebno za utemeljitev njihove cerkvene skupnosti.

1. Sporočilo o opravičenju kot sporočilo o Božji svobodni milosti

7. Evangelij je sporočilo o Jezusu Kristusu, odrešitvi sveta, izpolnitvi obljube, dane ljudstvu stare zaveze.

8. a) Njegovo pravilno razumevanje so očetje reformacije razložili v nauku o opravičenju.

9. b) V tem sporočilu je Jezus Kristus izpričan kot tisti, v katerem je Bog postal človek in se človeku zavezal; kot križani in vstali, ki je nase vzel Božjo sodbo in tako izkazal Božjo ljubezen do grešnika, ter

kot tisti, ki pride in kot sodnik in rešitelj sveta le-tega pelje k izpolnitvi.

10. c) Bog po svoji besedi v Svetem Duhu kliče vse ljudi k spreobrnitvi in veri, ter verujočega grešnika prepričuje o njegovi pravičnosti v Jezusu Kristusu. Kdorkoli položi svoje zaupanje v evangelij, je pred Bogom zavoljo Kristusa opravičen in oproščen obtožb postave. V vsakodnevnem spreobračanju in prenavljanju živi tako, da skupaj z občestvom slavi Boga in služi drugim, prepričan, da bo Bog svoje kraljestvo v polnosti udejanjil. Tako Bog ustvarja novo življenje in sredi sveta spočenja novo človeštvo.

11. d) To sporočilo kristjane osvobaja za odgovorno služenje v svetu in jih pripravlja tudi na trpljenje pri tem služenju. Kristjani spoznavajo, da Božja volja kot zahteva in pomoč zaobjema ves svet. Zavzemajo se za svetno pravičnost in za mir med posamezniki in ljudstvi. Vse to terja, da iščejo ustrezne razumne kriterije skupaj z drugimi ljudmi, in da sodelujejo pri uresničevanju svetne pravičnosti in miru po teh kriterijih. Kristjani to počnejo v zavesti, da je Bog tisti, ki vzdržuje svet, in da so odgovorni njemu kot sodniku.

12. e) S tem razumevanjem evangelija stojimo na tleh veroizpovedi zgodnje cerkve in hkrati privzemamo skupno prepričanje reformacijskih veroizpovedi, da je izključno sredništvo Jezusa Kristusa pri odrešenju središče Pisma, ter da je sporočilo o opravičenju kot sporočilo o Božji svobodni milosti merilo vsega cerkvenega oznanjevanja.

2. Oznanjevanje, krst in Gospodova večerja

13. Evangelij je temeljno izpričan z besedo apostolov in prerokov Svetega pisma Stare in Nove zaveze. Cerkev ima nalogo, da ta evangelij podaja naprej z ustno besedo pridige, s spodbujanjem posameznika in s krstom ter z Gospodovo večerjo. Jezus Kristus je po Svetem Duhu prisoten v oznanjevanju, krstu in Gospodovi večerji. Tako postanejo ljudje deležni opravičenja v Kristusu in tako zbira Gospod svoje občestvo. On pri tem deluje v različnih funkcijah in službah ter v pričevanju vseh udov svojega občestva.

14. a) Krst

Krst se izvaja z vodo v ime Očeta, Sina in Svetega Duha. Grehu in

smrti zapadlega človeka Jezus Kristus v krstu nepreklicno sprejema v svojo odrešensko skupnost, da postane nova stvaritev. V moči Svetega Duha ga pokliče v svoje občestvo in k življenju iz vere: k vsakodnevem spreobračanju in k hoji za njim.

15. b) Gospodova večerja

V Gospodovi večerji se vstali Jezus Kristus podarja v svojem telesu in krvi, ki ju je žrtvoval za vse: po besedi svoje obljube s kruhom in vinom. Tako nam odpušča grehe in nas osvobaja za novo življenje iz vere. Omogoča nam, da se vnovič izkusimo kot udje njegovega telesa. Krepi nas za služenje ljudem.

16. Ko obhajamo Gospodovo večerjo, oznanjamo Kristusovo smrt, po kateri je Bog spraval svet s seboj. Izpričujemo prisotnost vstalega Gospoda med nami. Ker je Gospod prišel k nam, radostno čakamo njegovo prihodnost v slavi.

III. SOGLAŠANJE Z OBSODBAMI UČENJA V OBDOBJU REFORMACIJE

17. Nesoglasja, ki so od obdobja reformacije naprej onemogočala cerkveno skupnost med luteranskimi in reformiranimi cerkvami ter privedla do medsebojnih obsodb, so zadevala nauk o Gospodovi večerji, kristologijo in nauk o predestinaciji. Čeprav resno jemljemo odločitve očetov reformacije, lahko danes glede teh naukov soglasno izjavimo:

1. Gospodova večerja

18. V Gospodovi večerji se vstali Jezus Kristus podarja v svojem telesu in krvi, ki ju je žrtvoval za vse: po besedi svoje obljube s kruhom in vinom. Tako se brez zadržkov daje vsem, ki prejemajo kruh in vino; vera prejema Gospodovo večerjo v odrešenje, nevera v obsodbo.

19. Skupnosti z Jezusom Kristusom v njegovem telesu in krvi ne moremo ločevati od akta jedenja in pitja. Sleherno povpraševanje po tem, kako je Kristus prisoten v Gospodovi večerji, tvega, da zatemnjuje pomen Gospodove večerje, če prezre ta akt.

20. Kjer med cerkvami obstaja takšno soglašanje, obsodbe reformacijskih veroizpovedi ne zadevajo doktrinarnih pozicij teh cerkva.

2. Kristologija

21. V resničnem človeku Jezusu Kristusu se je za odrešenje izgubljenega človeštva daroval večni Sin, to je Bog sam. V besedi obljube in v zakramentu nam Sveti Duh, to je Bog sam, naredi Jezusa prisotnega kot Križanega in Vstalega.

22. Verujoč v to darovanje Boga samega v njegovem Sinu smo spričo zgodovinske pogojenosti izročeni miselnih form postavljeni pred nalogo vnovične podkrepitve tega, kar je vodilo reformirano tradicijo pri njenem posebnem zanimanju za celovitost Jezusove božjosti in človeškosti, lutrovske tradicijo pa pri njenem posebnem interesu za popolno enovitost njegove osebe.

23. Spričo takšnega stanja danes ne moremo več zagovarjati nekdanjih obsodb.

3. Predestinacija

24. V evangeliju se obljublja Božje brezpogojno sprejetje grešnega človeka. Kdorkoli tej obljubi zaupa, sme biti gotov svojega odrešenja in hvaležen za Božjo izvolitev. O izvoljenosti zato lahko govorimo le z ozirom na poklicanost k odrešenju v Kristusu.

25. Vera sicer ugotavlja, da sporočilo o odrešenju ni sprejeto od vseh, spoštuje pa skrivnost Božjega delovanja. Hkrati izpričuje tako resnost človekove odločitve kot realnost Božje univerzalne odreditvene volje. Pričevanje Pisma o Kristusu nam preperečuje, da bi predpostavljali večni Božji sklep o dokončni zavrnitvi nekaterih oseb ali kakega ljudstva.

26. Kjer med cerkvami obstaja takšno soglašanje, obsodbe reformacijskih veroizpovedi ne zadevajo doktrinarnih pozicij teh cerkva.

4. Sklepi

27. Kjer se pričujoče ugotovitve priznavajo, obsodbe reformacijskih veroizpovedi v zvezi z Gospodovo večerjo, kristologijo in

predestinacijo ne zadevajo doktrinarnih pozicij. Obsodbe očetov reformacije s tem niso označene kot brezpredmetne, a tudi niso več nikakršna ovira cerkveni skupnosti.

28. Med našimi cerkvami obstajajo precejšnje razlike v oblikovanju bogoslužja, izrazih pobožnosti in v cerkvenih redih. Te razlike naše cerkvene občine pogosto občutijo močneje kot tradicionalna nesoglasja v nauku. Vendar pa – glede na Novo zavezo in reformacijske kriterije cerkvene skupnosti – v njih ne moremo zaznati nikakršnih ločevalnih dejavnikov.

IV. RAZGLASITEV IN UDEJANJANJE CERKVE NE SKUPNOSTI

29. Cerkevna skupnost v smislu pričujočega soglasja pomeni, da na podlagi doseženega soglašanja v razumevanju evangelija cerkve različnih veroizpovednih oblik¹ druga drugi priznavajo občestvenost v besedi in zakramentu, ter si prizadevajo za kar najbolj skupno pričevanje in služenje svetu.

1. Razglasitev cerkvene skupnosti

30. V zavezanosti veroizpovedim, ki jih obvezujejo, oz. upoštevajoč svoje tradicije cerkve s tem soglašanjem razglašajo, da:

31. a) soglašajo v razumevanju evangelija, kot je izraženo v II. in III. delu;

32. b) v skladu z ugotovitvami III. dela obsodbe, izrečene v reformacijskih veroizpovedih, ne zadevajo sedanjih doktrinarnih pozicij cerkva, ki tukaj soglašajo;

33. c) druga drugi priznavajo skupnost prižnice in Gospodove večerje, vključno z ordinacijo in omogočanjem skupnega obhajanja.

1 Npr: luteranskih, reformiranih in zedinjenih cerkva. Zedinjene cerkve (cerkve Unije) so po katekizmih bodisi luteranske bodisi reformirane, tvorijo pa enoten »*Bekennnisstand*«, enotno »veroizpovedno obliko«. Izraz je pridobil dodatno konotacijo v času cerkvenega boja z nacionalsocialističnimi »Nemškimi kristjani«, ki so nemške protestantske cerkve skušali poenotiti na svoji sinkretistični osnovi, zato bi ga lahko prevajali tudi z »veroizpovedna drža« (op. prev.).

34. S temi opredelitvami je cerkvena skupnost razglašena. Ločitve, ki so od 16. stoletja to skupnost preprečevale, so ukinjene. Udeležene cerkve so prepričane, da so skupaj del ene cerkve Jezusa Kristusa in da jih Gospod osvobaja za skupno služenje ter jih hkrati k le-temu zavezuje.

2. Udejanjanje cerkvene skupnosti

35. Cerkvena skupnost se udejanja v življenju cerkva in cerkvenih občin. Z vero v zedinjevalno moč Svetega Duha skupaj pričujejo in služijo, ter si prizadevajo h krepitvi in poglobitvi dosežene skupnosti.

36. a) Pričevanje in služenje

Oznanjevanje cerkva v svetu pridobiva na verodostojnosti, če cerkve evangelij izpričujejo enodušno. Evangelij osvobaja in povezuje cerkve za skupno služenje. Le-to se kot služenje ljubezni obrača na ljudi v njihovih stiskah in poskuša odpraviti vzroke teh stisk. Prizadevanje za pravičnost in mir v svetu od cerkva čedalje bolj terja sprejemanje skupne odgovornosti.

37. b) Nadaljnje teološko delo

Soglasje ohranja obvezujočnost veroizpovedi udeleženih cerkva. Sámó se nima za novo veroizpoved. Izraža pridobljeno soglašanje glede bistvenega, kar omogoča cerkveno občestvo med cerkvami različnih veroizpovednih oblik. Udeležene cerkve imajo to soglašanje za vodilo pri skupnem pričevanju in služenju ter se medsebojno obvezujejo k nadaljnjim teološkim pogovorom.

38. Skupno razumevanje evangelija, na katerem temelji cerkvena skupnost, se mora stalno poglobljati in preverjati na podlagi pričevanja Svetega pisma ter nenehno aktualizirati.

39. Naloga cerkva je, da nadaljujejo delo na teoloških razlikah, ki so – ne da bi veljale za ločevalne – prisotne v udeleženih cerkvah in med njimi. K tej nalogi sodijo:

- hermenevtična vprašanja pri razumevanjih Pisma, veroizpovedi in cerkve;
- razmerje med postavo in evangelijem;
- izvajanje krsta;
- služba in ordinacija;

- nauk o dveh regimentih in nauk o kraljevanju Jezusa Kristusa;
- cerkev in družba.

Hkrati je treba v obravnavo vključiti tudi probleme, ki so se na novo pojavili v zvezi s pričevanjem in služenjem ter z redom in prakso.

40. Reformacijske cerkve se morajo na osnovi skupne dediščine soočiti s tendencami teološke polarizacije, ki jih danes zaznavamo. S tem povezani problemi deloma posegajo še dalje kot razlike v učenju, ki so bile nekoč razlog za nasprotja med luterani in reformiranimi.

41. Skupno teološko prizadevanje bo imelo za nalogo, da izpričuje in razmejuje resnico evangelija nasproti deformacijam.

42. c) Organizacijski sklepi

Razglasitev cerkvene skupnosti ne predvideva cerkvenopravnih regulacij posameznih zadev med cerkvami ali znotraj cerkva, vendar bodo cerkve pri teh regulacijah upoštevale pričujoče soglasje.

43. Na splošno velja, da razglasitev skupnosti prižnice in Gospodove večerje ter vzajemno priznavanje ordinacije ne krnita veljavnih predpisov za nastavitev v župnijsko službo, za izvajanje pastoralnega služenja in za ureditev življenja cerkvenih občin.

44. Glede vprašanja organizacijske združitve posameznih udeleženih cerkva se lahko odloča zgolj znotraj situacije, v kateri se te cerkve nahajajo. Pri pretresanju tega vprašanja je treba upoštevati sledeča stališča:

45. Sleherno poenotenje, ki bi krnilo živo raznolikost načinov oznanjevanja, bogoslužnega življenja, specifičnosti cerkvenega reda in diakonične ter družbene dejavnosti, bi nasprotovalo bistvu cerkvene skupnosti, ki je vpeljana s pričujočo razglasitvijo. Po drugi strani pa lahko služenje cerkve v določenih situacijah – zaradi notranje povezanosti pričevanja in reda – napeljuje k pravnemu združevanju. V primeru, da se ob razglasitvi cerkvene skupnosti morajo sprejeti potrebni organizacijski sklepi, svoboda odločanja manjšinskih cerkva ne sme biti krnjena.

46. d) Ekumenski vidiki

Pri tem, ko med seboj razglašajo in udejanjajo cerkveno skupnost, udeležene cerkve izhajajo iz svoje dolžnosti služenja ekumenski skupnosti vseh krščanskih cerkva.

47. Takšno cerkveno skupnost v evropskem prostoru razumejo kot prispevek k temu cilju. Pričakujejo, da bo premagovanje njihovih dosedanjih ločitev vplivalo na konfesionalno sorodne cerkve v Evropi in na drugih celinah, in so pripravljene skupaj z njimi pretehtati možnosti za cerkveno skupnost.

48. To pričakovanje velja tudi za medsebojno razmerje Svetovne luteranske zveze in Svetovne zveze reformiranih cerkva.

49. Prav tako pričakujejo, da bo cerkvena skupnost dala novo vzpodbudo srečevanju in sodelovanju s cerkvami drugih veroizpovedi. Izražajo pripravljenost za umestitev teoloških pogovorov v to širše obzorje.

POMEN LEUENBERŠKEGA SOGLASJA

Uvod

Dvajseto stoletje je bilo v cerkveni zgodovini »stoletje zблиževanja in sodelovanja« med krščanskimi Cerkvami. Še posebej je to prišlo do izraza po drugi svetovni vojni, največji moriji, kar jih je zagrešila človekova zaslepljenost.

V evropskem in svetovnem merilu so vodilni predstavniki krščanskih Cerkva – brez rimskokatoliške – ustanovili oz. obnovili delovanje tako imenovanih konfesionalnih zvez. Najpomembnejši izmed njih sta *Svetovna reformirana zveza* in *Svetovna luteranska zveza*. Začetki prve segajo že v 19. stoletje. Ustanovljena je bila leta 1875 v Londonu. Delovanje je razširila oziroma obnovila predvsem po 2. svetovni vojni. Druga, torej *Svetovna luteranska zveza*, je bila ustanovljena leta 1947 v Lundu na Švedskem, njena predhodnica, *Svetovni luteranski konvent*, pa leta 1923 v Eisenachu (Nemčija). Konfesionalne zveze so imele pomembno vlogo pri zблиževanju Cerkva, ki so izhajale iz enakih tradicij, za njihovo delovanje in obstoj.

V evropskem in svetovnem merilu je bila pomembna ustanovitev *Ekumenskega sveta cerkva* (*World Council of Churches*) leta 1948 v Amsterdamu (Nizozemska). V to nadkonfesionalno ekumensko zvezo so se vključile Cerkve z reformacijsko, anglikansko in pravoslavno

tradicijo. Katoliška cerkev je ekumenizmu deloma »odprla vrata« z drugim vatikanskim koncilom.

Posebno mesto v teh zvezah zavzema *Leuenberška cerkvena skupnost*, ustanovljena leta 1973 v Leuenbergu (Švica) na podlagi *Leuenberškega soglasja* (»Leuenberške konkordije«).

Pomen Leuenberškega soglasja ob nastanku

Evropske cerkve z reformacijsko tradicijo so čutile potrebo po neki listini, s katero bi izrazile svojo povezanost in odpravile obsodbe ter ovire, katere so si – zgodovinsko morda upravičeno – postavile same. Zaradi tega so sprejele zgoraj omenjeno soglasje, na podlagi katerega so razglasile *Leuenberško cerkveno skupnost*. Ta razglasitev je pomenila popolno medsebojno priznanje vseh cerkvenih služb in obredov, odpravljene so bile ovire za opravljanje duhovniške službe v drugi sestrinski cerkvi. *Soglasje* je bilo dober kašipot za nadaljnje zблиževanje in sodelovanje med temi sestrinskimi cerkvami.

Pomen Leuenberškega soglasja danes

Leuenberško soglasje, po novem *Soglasje reformacijskih cerkva v Evropi*, katerega je leta 1973 podpisalo okrog 45 cerkva, je do lanskega glavnega zborovanja v Budimpešti podpisalo 105 različnih samostojnih Cerkev v Evropi, ki so večinoma manjšinske cerkve. Na tem zborovanju se je *Leuenberška cerkvena skupnost* preimenovala v *Skupnost evangeličanskih cerkva v Evropi* (GEKE – okrajšava za *Gemeinschaft Evangelischer Kirchen in Europa*).

Listina (*Soglasje*) odpira veliko možnosti za sodelovanje in to sodelovanje vzpodbuja. Obliko delovanja določa statut, ki je bil sprejet na glavnem zborovanju v Budimpešti. Teologija, etika in politika, mladi, Evropa in Evropska unija, protestantski (evangeličanski) glas v Evropi, dogajanja v družbi in v svetu so le nekatera izmed področij, kjer Cerkev sodelujejo, zavzemajo stališča in so odprte za ekumenizem, ker so resnično sestrinske Cerkev.

Ludvik Jošar